

Delbetänkandet - Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:63)

Remiss från Justitiedepartementet
Remisstid den 17 december 2024

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Justitiedepartementet har remitterat delbetänkandet *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:63)* till bland annat Stockholms stad för yttrande.

I delbetänkandet föreslås att en ny sekretessbrytande bestämmelse ska införas i offentlighet- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Den nya bestämmelsen möjliggör utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet. En uppgift som rör enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden ska kunna lämnas över till en annan myndighet om det bland annat är för att utreda brott eller för att motverka brottslig verksamhet. Ett utlämnande ska dock alltid föregås av att den utlämnande myndigheten beaktar motstående intressen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd. Äldreförvaltningen och Södermalms stadsdelsförvaltning har inkommit med kontorsyttranden.

Stadsledningskontoret är positiv till att utredningen genomförts i syfte att stärka det brottsförebyggande arbetet och skapa förbättrade möjligheter för myndigheter att utbyta information som kan förhindra välfärdsbrott. Stadsledningskontoret delar också delvis delbetänkandets förslag som bedöms kunna bidra till stadens arbete för att uppnå kommunfullmäktiges mål 3.6. *Tryggheten ska öka genom förebyggande*

insatser men vill samtidigt lyfta ett antal invändningar mot en del av förslagen och behov av kompletteringar och tydliggöranden.

Socialnämnden delar bilden av att socialtjänstens arbete delvis hindras av lagstiftningen kring att dela information både internt mellan och inom kommunernas verksamheter och välkomnar därför en förenkling och tydliggörande av sekretessregleringen kring informationsutbyte som de bedömer kommer ge förbättrade samverkansmöjligheter. Samtidigt vill man understryka vikten av att inte förlora skyddet av enskildas personliga integritet. Nämnden vill också uppmärksamma att enbart en förenkling av det sekretessbrytande lagrummet i sig troligen inte kommer få den effekt brottsbekämpande organ önskar. Slutligen önskar nämnden att tydligheten kring sekretessbrytande lagrum för polisen stärks så att socialtjänsten i större utsträckning kan ta del av deras uppgifter för att kunna fullfölja sitt uppdrag.

Utbildningsnämnden ser positivt på förslaget och bedömer att den föreslagna bestämmelsen inte kommer att påverka skolornas uppdrag i någon större omfattning. Nämnden vill dock framhålla att bestämmelsen innebär att skolorna, innan ett utlämnande kan ske till en annan myndighet, måste beakta motstående intressen. Detta är avvägningar och bedömningar som skolorna i dagsläget inte är vana att hantera i sitt dagliga arbete.

Äldreförvaltningen välkomnar utredningens förslag och har inga synpunkter på utformning och innehåll.

Farsta stadsdelsnämnd ställer sig positiv till utredningens förslag och de ökade möjligheterna för att kunna förhindra välfärdsbrott som utredningen beskriver.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd ser positivt på och välkomnar förslaget som syftar till att möjliggöra att utbyta information mellan myndigheter för att förhindra välfärdsbrott.

Södermalms stadsdelsförvaltning instämmer i utredningens slutsatser att det finns ett behov hos framförallt socialtjänsten av att kunna dela och ta del av information med och från andra myndigheter. Samtidigt innebär förslaget en risk för enskildas integritet då det handlar om möjligheten att dela känsliga personuppgifter om personer i beroendeställning.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Staden ser betänkandet som viktiga steg framåt för att underlätta det förebyggande arbetet för barn och unga, stärka det sociala skyddsnätet och att ge fler och bättre verktyg i arbetet mot välfärdsbrottslighet. För att betänkandets ska uppnå sitt avsedda syfte bedömer staden att förslagen behöver kompletteras och tydliggöras.

Det samlade svenska samhället behöver komma tillrätta med välfärdsbrottsligheten. Därför är det anmärkningsvärt att kommuner inte ingår i det myndighetsgemensamma arbetet mot organiserad brottslighet. Det är hög tid att inkludera kommunerna. Den nya sekretessbrytande bestämmelsen träffar en del av de behov som finns i arbetet för att förebygga och motverka välfärdsbrott, men missar viktiga delar inom ramen för upphandlingsprocessen. Där finns bland annat ett stort behov av att kunna inhämta information från andra myndigheter vid avtalsuppföljning som kan underlätta hävning av avtal eller bryta avtal med oseriösa eller kriminella aktörer i förtid. Staden anser att det bör tydliggöras om dessa områden omfattas av den föreslagna bestämmelsen.

Det bör också klargöras att även kommunala nämnder och bolag ska kunna få information med stöd av den föreslagna bestämmelsen. Socialtjänst och skola och har behov att få ta del av information av brottsutredande myndigheter i syfte att kunna fånga upp individer som riskerar att dras in i kriminalitet. Det saknas också tydlighet i att socialtjänsten är beroende av att även polisen bryter sekretessen för att kunna fullfölja sitt uppdrag. I närtid har staden uppmärksammat behovet av tillgång till polisens information om att HVB-hem drivs av kriminella aktörer, men på grund av sekretess inte berättar för socialtjänsten vilka dessa hem är.

Staden ser ett starkt behov av att socialtjänsten får bättre möjlighet att dela och ta emot relevant information, särskilt gällande barn och unga i riskzonen. Det saknas en djupare analys av hur en uppluckring av sekretessen kan påverka förtroendet för socialtjänsten, särskilt för barn och unga. Det är avgörande att informationsutbytet inte leder till att människor drar sig från att söka stöd.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stockholm den 27 november 2024

Karin Wanngård

Bilaga

Remiss - Delbetänkandet - Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:63), dnr KS 2024/999-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarråden Christofer Fjellner och Dennis Wedin (båda M) enligt följande.

Att offentlighets- och sekretesslagen föreslås få en ny generell sekretessbrytande bestämmelse är välkommet och kommer kunna göra stor skillnad för såväl det brottsförebyggande- som det brottsbekämpande arbetet. Möjligheten för myndigheter att enklare dela information med varandra kommer att effektivisera befintliga samverkansforum. Vi vill dock särskilt framhålla vikten av att de kommunala verksamheterna inte utvecklas till att enbart bli matare av information till Polisen

eller andra nationella myndigheter. Möjligheten till informationsspridning får inte bli ensidig då kommuner också har återkommande behov av att ta del av sekretessbelagda uppgifter och bör ses som jämbördig med andra berörda myndigheter.

Särskilt uttalande av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

En översyn av sekretessreglerna mellan olika myndigheter i Sverige har länge efterfrågats av aktörer som arbetar med barn och unga i riskzon för utsatthet och kriminalitet. Den sekretesshandbok som togs fram av Liberalerna föregående mandatperiod har uppskattats och ökat kännedomen om de sekretessbrytande möjligheter som redan finns för socialtjänst och polis. Trots detta kvarstår juridiska begränsningar som endast ny lagstiftning kan förändra.

Det är angeläget att myndigheter, särskilt skola, socialtjänst och polis, kan samverka snabbare och effektivare för att ge stöd till utsatta barn i tid. Erfarenheter från Danmark, där lättare sekretessregler funnits länge, är positiva. Sekretessen är fortfarande det enskilt största hindret som både skola och polis lyfter fram. En mer generös sekretesslagstiftning, utformad med individens bästa i fokus, är därför önskvärd. Polisen bör också kunna dela relevant information med socialtjänsten för att möjliggöra ingripanden till skydd för barn och unga.

Samtidigt måste integritets- och förtroendeperspektivet värnas. Uppgifter som delas mellan myndigheter ska vara motiverade och proportionerliga för att undvika slentrianmässig delning. Socialtjänsten är en vårdande myndighet, och individer i behov av stöd ska känna sig trygga i att deras personliga förhållanden inte sprids. Övriga myndigheter ska inte bli en förlängning av rättsväsendet. Det är också viktigt att myndigheter, inklusive skolor, ges verktyg och trygghet att hantera sekretessfrågor utan att det skapar ett betungande merarbete.

Vad gäller skolan så instämmer utbildningsnämnden i behovet av bättre möjligheter för informationsutbyte mellan myndigheter och välkomnar förslaget om en ny sekretessbrytande bestämmelse. Nämnden bedömer att denna inte skulle innebära någon omfattande påverkan på skolornas uppdrag, utan snarare bidra till att förenkla och skapa tydlighet i hanteringen av sekretessfrågor. Den nya bestämmelsen kräver dock att skolorna gör bedömningar och väger motstående intressen innan uppgifter lämnas ut. Detta innebär en ny typ av avvägningar som kan upplevas som svårhanterade, men det är positivt att utredningen framhåller att den utlämnande myndigheten bör kunna utgå från att den mottagande myndigheten har ett berättigat behov av uppgifterna.

Sammanfattningsvis bör sekretesslagstiftningen reformeras för att möjliggöra ett mer effektivt samarbete mellan myndigheter, samtidigt som tilliten och integriteten hos de individer som berörs upprätthålls. Ett rättssäkert och proportionerligt informationsutbyte kan stärka samhällets förmåga att skydda och stötta barn och unga i utsatta situationer.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande av Christofer Fjellner och Jonas Nilsson (båda M) som är likalydande med Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande av Jan Jönsson och Isabel Smedberg-Palmqvist (båda L) som är likalydande med Liberalernas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande av Kristin Jacobsson (C) enligt följande.

Centerpartiet ser positiv på utredningens förslag om en allmän sekretessbrytande regel mellan myndigheter för att stärka samverkan i arbetet med att förebygga och bekämpa brott. Förbättrade möjligheter till informationsutbyte är en viktig förutsättning för att effektivisera brottsbekämpning och skapa trygghet i samhället.

Däremot ser vi vissa otydligheter i förslaget. Centerpartiet efterlyser bland annat skarpare avgränsningar för vilka personuppgifter som omfattas och starkare garantier för att säkerställa att informationsutbytet sker på ett rättssäkert sätt som inte godtyckligt kränker individens rätt till integritet eller skadar allmänhetens förtroende för myndigheter.

Samtidigt behöver sekretessen stärkas för personuppgifter som används för att begå brott och kartlägga brottsoffer. Här menar vi att offentlighetsprincipen bör ses över för att förebygga ekonomisk brottslighet och stärka individens integritet.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Regeringen beslutade den 19 oktober 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att överväga och föreslå förbättrade möjligheter att utbyta information om enskilda inom och mellan myndigheter och andra organ som enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) jämsställs med myndigheter. Uppdraget har varit att kartlägga behovet av att myndigheter får förbättrade möjligheter att utbyta information med varandra i syfte att särskilt förhindra, förebygga, upptäcka, utreda och ingripa mot fusk, felaktiga utbetalningar, regelöverträdelser och brottslighet samt att analysera och ta ställning till hur behovet av att utbyta sekretessbelagd information kan tillgodoses.

Utredningen har namnet Utredningen om förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter (Ju 2023:22) och har nu remitterat delbetänkandet *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter - Behov och föreslagna förändringar* (SOU 2024:63) till bland annat Stockholms stad.

I delbetänkandet redovisar utredningen uppdraget att kartlägga myndigheternas behov av förbättrade möjligheter till informationsutbyte, analyserar och tar ställning till hur behovet av att utbyta sekretessbelagd information kan tillgodoses samt lämnar förslag på en generell möjlighet att lämna uppgifter som omfattas av sekretess till skydd för enskilda till en annan myndighet, såväl på begäran som på eget initiativ.

Övriga delar i direktivet ska redovisas senast den 28 februari 2025.

Kartläggningen pekar på att det är särskilt angeläget med informationsutbyte för att förhindra och motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystem och i hantering av EU-medel samt för att byta information om barn och unga som riskerar att fara illa och utnyttjas i kriminella sammanhang.

Utredningen föreslår att det i offentlighets- och sekretesslagen ska införas en ny generell sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör utlämnande av annars sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet. Bestämmelsen ska bryta sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga och ekonomiska förhållanden och inte hindra att en uppgift lämnas till en annan myndighet om det behövs för att:

1. förebygga eller förhindra att en ekonomisk förmån, ett ekonomiskt stöd, en skatt eller en avgift beslutas, betalas ut eller tillgodoräknas felaktigt eller med ett för högt eller ett för lågt belopp,
2. upptäcka eller utreda sådant som avses i 1,
3. utreda brott eller för att motverka brottslig verksamhet,
4. förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda fusk eller regelöverträdelser, eller
5. handlägga ärenden i författningsreglerad verksamhet.

Ett utlämnande enligt den generella sekretessbrytande bestämmelsen kan alltså endast komma i fråga om det behövs för något av de syften som anges i bestämmelsen. Det krävs inte att den mottagande myndigheten behöver uppgiften utan det är tillräckligt

att utlämnandet behövs för de syften som anges i bestämmelsen. Privata aktörer omfattas inte av bestämmelsen men information om privata aktörer kan delas mellan myndigheter om grund finns i de fem föreslagna punkterna i bestämmelsen.

Den generella sekretessbrytande bestämmelsen föreslås träda i kraft den 1 september 2025.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden, Färsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd. Äldreförvaltningen och Södermalms stadsdelsförvaltning har inkommit med kontorsyttranden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 november 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret är positiv till att utredningen genomförts i syfte att stärka det brottsförebyggande arbetet och skapa förbättrade möjligheter för myndigheter att utbyta information som kan förhindra välfärdsbrott. Stadsledningskontoret delar också delvis delbetänkandets förslag som bedöms kunna bidra till stadens arbete för att uppnå kommunfullmäktiges mål 3.6. *Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser* men vill samtidigt lyfta ett antal invändningar mot en del av förslagen och behov av kompletteringar och tydliggöranden.

Övergripande

Stockholms stad har identifierat stora behov av ökad informationsdelning mellan myndigheter i brottsförebyggande syfte inom flera verksamhetsområden. Den nya sekretessbrytande bestämmelsen träffar en del av de behov som finns i arbetet för att förebygga och motverka välfärdsbrott, men missar viktiga delar inom ramen för upphandlingsprocessen. Där finns bland annat ett stort behov av att kunna inhämta information från andra myndigheter vid avtalsuppföljning som kan underlätta hävning av avtal eller bryta avtal med oseriösa eller kriminella aktörer i förtid, stadsledningskontoret anser att det bör tydliggöras om dessa områden omfattas av den föreslagna bestämmelsen.

Stadsledningskontoret vill även lyfta in ytterligare perspektiv inom välfärdsbrott, än de som begås mot vård, omsorg och socialtjänst. Det gäller den brottslighet som drabbar kommunen, enskilda och näringslivet genom den osunda konkurrens som den organiserade brottsligheten och kriminella ekonomin skapar. Ökad möjlighet till informationsdelning mellan kommun och myndigheter skulle även effektivisera kommunens arbete vid exempelvis frysning av verksamhet, förbud, nedstängning eller indragna tillstånd till kriminella aktörer.

Ny sekretessbrytande bestämmelse

Sekretessen utgör många gånger ett hinder för effektiva kontroller. Därför är det välkommet med förslag som förbättrar förutsättningarna för upphandlande myndigheter att genomföra en effektiv och ändamålsenlig uppföljning.

Inom ramen för stadens kraftsamling mot välfärdsbrott har risker för välfärdsbrott identifierats avseende sekretessbelagda individuppgifter mellan stadsdelsnämnder och facknämnder gällande verksamheter utförda av privata utförare. I Stockholms stad kan i dagsläget inte information om avvikelser utbytas fritt mellan de olika stadsdelsnämnderna och facknämnderna eftersom varje nämnd är en egen myndighet. Stadsledningskontoret bedömer att den nya bestämmelsen skulle underlätta för informationsbyte om grund finns i de fem föreslagna punkterna i bestämmelsen.

Den föreslagna bestämmelsen är mycket vidsträckt och den föreskrivna intresseavvägningen som ska göras riskerar bli svår att tillämpa för enskilda handläggare hos myndigheter som ska göra prövningen. Vissa väsentliga delar som ingår i den föreslagna bestämmelsen går inte att utläsa av lagtexten, t.ex. att avtalsbrott anses ingå i begreppet regelöverträdelse vilket bör förtydligas till slutredovisningen. Det behöver också tydliggöras i lagtexten att även köp av välfärdsverksamhet omfattas för att bestämmelsen ska få genomslag och tillämpas på det sätt som avses. Utredningen anger i punkt 1 att detta är fallet, bl.a. kommunala utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen ingår i begreppet felaktiga ekonomiska förmåner, stöd och liknande.

Det bör också klargöras att även kommunala nämnder och bolag ska kunna få information med stöd av den föreslagna bestämmelsen. Socialtjänst, skola och fritid har behov att få ta del av information av brottsutredande myndigheter i syfte att kunna fånga upp individer som riskerar att dras in i kriminalitet. Kommunala verksamheter har inte ett brottsutredande ansvar varför bestämmelsen riskerar att uppfattas endast ge stöd för kommunala verksamheter att dela information med brottsutredande myndigheter, och inte tvärtom. I lagkommentaren hänvisar utredningen till lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete i diskussionen om vilka myndigheter som har ett ansvar att motverka brottslighet i vid bemärkelse. Det borde rimligen innebära att även kommunala nämnder och bolag omfattas men det framgår inte tydligt.

Hälso- och sjukvården är undantagen i bestämmelsen vilket medför att den kommunala hälso- och sjukvårdssekretessen undantas bestämmelsen. När det gäller färdtjänst och överförmyndarverksamhet är dessa inte undantagna, dvs. de omfattas av den nya bestämmelsen, men utredningen saknar ett resonemang kring om de borde omfattas eller konsekvenserna av att de omfattas. I dessa verksamheter finns integritetskänsliga uppgifter av olika slag varför utredningen bör beakta över konsekvenserna av att de omfattas.

Skyddet för den personliga integriteten

Utredningen lyfter skyddet för den personliga integriteten men stadsledningskontoret vill ändå framhålla en del brister ur ett dataskyddsriktigt perspektiv. I nuläget framstår det som otydligt hur och i vilken omfattning en prövning av uppgifterna ska ske vid utlämnandet. Det behöver förtydligas hur hänsyn tas till den enskildes integritet och vad intrånget innebär.

Det anges i utredningen att den föreslagna bestämmelsen kan tillämpas generellt, att det därvid inte behöver göras någon individuell bedömning i det enskilda fallet. Det medför en risk att mycket mer information kan komma att utlämnas än som finns behov av i det enskilda fallet. Den sekretessbrytande bestämmelsen omfattar även uppgifter om personer med skyddade personuppgifter vilket skulle behöva problematiseras i nästa steg.

Vidare bör krav fastställas om att även den mottagande myndigheten, vars informationsbehov ska tillgodoses, bör iaktta de grundläggande principerna enligt art. 5 i dataskyddsförordningen inom ramen för verksamheten som bedrivs. På så sätt säkerställs att en myndighet samlar in personuppgifter för bestämda behov och att uppgifterna inte är överflödiga i förhållande till behovet.

I delbetänkandet anges att de situationer, där information har lämnats ut på eget initiativ, kommer det kräva överväganden om personuppgifter ska raderas hos den mottagande myndigheten eller om det finns ett legitimt behov av uppgifterna i verksamheten. Bestämmelsen bör utvidgas till att omfatta tydliga krav på att såväl utlämnande som mottagande myndighet bör genomföra prövning och intresseavvägning. Detta bör ske oberoende av om uppgifterna inkommit på begäran eller på utlämnande myndighets initiativ. På så sätt blir den sekretessbrytande bestämmelsen tillräckligt förutsebar för de som berörs av den.

Vidare framgår det inte av utredningen vilken ansvarsroll utlämnande respektive mottagande myndighet har i förhållande till personuppgifter. Rimligtvis bör respektive myndighet ses som självständigt personuppgiftsansvarig. Förslaget skulle behöva kompletteras i denna del för att skapa tydlighet och förutsebarhet i ansvaret men också i förhållande till de enskilda.

Utredningen beaktar att en utökad uppgiftsskyldighet för bland annat socialtjänsten kommer att påverka barn och unga men det saknas en analys kring vilka konsekvenser det kan få för det enskilda barnet eller dess närstående. Idag är tilliten till socialtjänsten i vissa avseenden låg. En uppluckring av sekretessen riskerar att påverka förtroendet för socialtjänsten negativt. Det är tydligt att socialtjänsten i olika sammanhang förväntas lämna information till brottsbekämpande myndigheter med det är också av yttersta vikt att detta inte får ske på bekostnad av människors vilja att söka socialtjänstens stöd.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 oktober 2024 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Andréa Hedin m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Idag hindras socialtjänsten i många fall från att dela relevant information mellan olika förvaltningar inom kommunen, eller med andra kommuner, på grund av sekretessregleringen.

En förenkling och tydliggörande av sekretessregleringen kring informationsutbyte lyfts som särskilt viktigt för socialtjänsten för att kunna tillämpa reglerna i det dagliga arbetet. Generellt bedöms förbättrade möjligheter till informationsutbyte kunna stärka socialtjänstens förutsättningar att samverka med andra aktörer, som polis och skola, kring barn och unga som riskerar att fara illa eller dras in i kriminalitet.

Förvaltningen vill dock särskilt understryka den komplexitet som finns i statens lagstadgade ansvar och skyldighet att både skydda medborgarna från brott och samtidigt värna om den enskildes personliga integritet, och att det måste tas hänsyn till denna aspekt i utformandet av brottsbekämpande insatser.

Förvaltningen ställer sig tveksam till vilken sorts information de brottsbekämpande myndigheterna får genom ett ökat informationsflöde. Det är möjligt att det finns en övertro på vilken sorts information socialtjänsten har tillgång till och vilken effekt den kan ha på brottsbekämpningen. De personer socialtjänsten kommer i kontakt med berättar sällan om brott de tänker begå eller namnger sina kriminella vänner. Om myndigheten har liknande information kommer den oftast från oroliga anhöriga som önskar stöd och som vill motivera sina närstående till vård i någon form. En möjlig konsekvens av den aviserade förändringen är därför att det kommer bli mindre attraktivt för närstående att söka stöd hos socialtjänsten av rädsla för att brottsbekämpande myndigheter blandas in.

Förvaltningen vill också uppmärksamma att enbart en förenkling av det sekretessbrytande lagrummet i sig troligen inte kommer få den effekt brottsbekämpande organ önskar.

Att en utökad uppgiftsskyldighet kommer påverka barn och unga beaktas i utredningen, men vilka konsekvenser det kommer att få för det enskilda barnet eller dess närstående saknas. Socialtjänsten har det yttersta ansvaret för att kommuninvånarna ska få de insatser de behöver för att uppnå en skälig levnadsnivå. Idag är tilliten till socialtjänsten låg, och om tilliten brister än mer skulle det kunna medföra allvarliga konsekvenser både för den enskilde och för socialtjänstens möjlighet att klara sitt huvuduppdrag.

När sekretesslagstiftningen kom antogs upprätthållandet av sekretessen för socialtjänsten vara en förutsättning för att enskilda skulle känna förtroende för socialtjänsten, och därmed för att socialtjänsten skulle kunna utföra sina uppgifter. Nu

bedömer utredningen att det inte längre är befogat att anta det, utan att ha stöd för det antagandet. Detta är oroväckande.

Det saknas också tydlighet i att socialtjänsten är beroende av att även polisen bryter sekretessen för att kunna fullfölja sitt uppdrag. Det gäller t.ex. när polisen har information om att HVB-hem drivs av kriminella aktörer, men på grund av sekretess inte berättar för socialtjänsten vilka dessa hem är. Eller att polisen försvårar samverkan kring att förhindra skjutvapenvåldet genom att inte kunna berätta vilka vuxna individer det är viktigt att samarbeta kring för att stoppa våldsdåd.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att utredningens förslag skulle kunna underlätta socialtjänstens möjligheter att förebygga, upptäcka och åtgärda olika former av välfärdsbrottslighet och oegentligheter, samt stärka samverkan kring utsatta barn och unga. Dock vill förvaltningen lyfta att det, sett till utredningens samtliga förslag, finns risker i att utan stöd i vare sig forskning eller systematiska utvärderingar reformera en sekretesslagstiftning. Det pågår en rad initiativ och utredningar i syfte att förebygga och bekämpa brott. Det är dock svårt att överblicka vilka konsekvenser detta kan få och vad de sammantaget kan komma att innebära. Det är tydligt att socialtjänsten i olika sammanhang förväntas lämna information till brottsbekämpande myndigheter men det är också av yttersta vikt att detta inte får ske på bekostnad av människors vilja att söka socialtjänstens stöd. Det är även lika viktigt att brottsbekämpande myndigheter lämnar information till socialtjänsten för att full effekt ska uppnås

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2024 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande av Andréa Hedin m.fl. (M) och Claes Nyberg (C), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

En av de viktigaste grundstenarna i vårt samhälle är att medborgarna har tillit till det offentliga. Det innefattar att det allmänna sköter sina åtaganden på ett effektivt och rättssäkert sätt. För att myndigheter ska kunna göra rättssäkra bedömningar, och erhålla medborgarnas tillit, behöver de ha uppgifter som är korrekta, aktuella och relevanta.

Utbildningsförvaltningen delar bilden av att det finns ett stort behov av att myndigheter ges bättre möjligheter till att dela viss information sinsemellan. Förvaltningen välkomnar därför förslag som har till syfte att få till stånd ett mer

effektivt informationsutbyte och därav ge myndigheter en bättre möjlighet att genomföra sina uppdrag.

Förvaltningen bedömer att den nu föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen inte skulle påverka skolorna i deras arbete och uppdrag i någon större omfattning. Enligt förvaltningen kommer den nya bestämmelsen inte att medföra något merarbete som kan anses betungande för skolorna. Frågor som berör sekretess är något som skolorna generellt sett lägger mycket tid på, framför allt vid utlämningar. Förvaltningen anser att en sekretessbrytande bestämmelse skulle ge skolorna en större trygghet på ett område som annars framstår som främmande och svårhanterat.

Den föreslagna bestämmelsen kommer visserligen innebära att skolorna behöver göra en bedömning och beakta motstående intressen innan ett utlämnande till en annan myndighet kan ske. Enligt utredningen ska en myndighet inte lämna ut en uppgift om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Förvaltningen vill i sammanhanget framhålla att detta medför nya avvägningar och bedömningar som stadens skolor idag inte är vana att hantera. Utbildningsförvaltningen finner det dock positivt att utredningen gett uttryck för att den utlämnande myndigheten bör kunna utgå från att den mottagande myndigheten behöver uppgifterna.

Äldreförvaltningen

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 23 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen välkomnar utredningens förslag och har inga synpunkter på utformning och innehåll. Förslaget ses som positivt för att säkerställa en rättssäker, effektiv och korrekt myndighetsutövning. Det finns dock viss osäkerhet kring vilka konsekvenser förslagen kan få, och det är viktigt att informationsdelning till brottsbekämpande myndigheter inte skapar hinder för att människor ska våga söka stöd.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2024 följande.

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av betänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter. Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:63).
2. Omedelbar justering

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag och de ökade möjligheterna för att kunna förhindra välfärdsbrott som utredningen beskriver.

Både förvaltningens dataskyddsombud och strateg för att motverka välfärdsbrott har tagit del av utredningens förslag och har inga synpunkter.

Förvaltningen bedömer att det inte finns några jämställdhetsaspekter att ta upp i detta ärende.

Förvaltningen ser inte heller att ärendet medför några miljö- och klimatkonsekvenser.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2024 följande.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 30 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på och välkomnar förslaget som syftar till att underlätta och göra det möjligt och enklare att utbyta information mellan myndigheter för att förhindra välfärdsbrott

Södermalms stadsdelsförvaltning

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens instämmer i att det finns ett behov av att på ett säkert och rättssäkert sätt kunna dela information och samverka för att motverka brottslighet och kunna sätta in tidiga insatser. Vad gäller allmänhetens förtroende för socialtjänsten är det svårt att bedöma hur en ökad möjlighet att dela information mellan myndigheter skulle påverka detta, men möjligheten till rättssäker informationsdelning skulle kunna väga in.

Samtidigt finns det risker för enskildas integritet om sekretesskänsliga uppgifter i högre grad kan delas. Förvaltningen instämmer i utredningens synpunkt att det är av största vikt att med tidiga insatser skydda minderåriga från att hamna i kriminalitet, men det är samtidigt viktigt att ha i beaktande att förvaltningen har ett långtgående ansvar att skydda minderårigas och andra grupper i beroendeställnings integritet. Förvaltningen ser därför positivt på att utredningen har beaktat integritetsaspekten och att det finns möjlighet för intresseavvägning innan utlämnande. Dock kan en intresseavvägning utgöra samma tillämpningssvårigheter som utredningen hänvisar till i resonemanget kring de nuvarande sekretessbrytande bestämmelserna. I Stockholms stad bör det därför finnas förutsättningar för juridiska stödfunktioner att

stötta i ett ökat antal frågor samt möjlighet till fortbildning för lokala stödfunktioner på förvaltningarna.

Ur ett arkiv- och ärendehanteringsperspektiv kan ökat informationsutbyte ge upphov till mer omfattande ärenden hos olika myndigheter och även att sekretesskänslig information sparas på fler ställen. Det kan även uppstå behov av att kartlägga potentiellt nya handlingstyper och ta ställning till i vilken mån avsändande och mottagande myndigheter ska bevara respektive gallra de handlingar som de skickar/tar emot.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L)

En översyn av sekretessreglerna mellan olika myndigheter i Sverige har efterfrågats mycket länge av alla aktörer som jobbar, inte minst med barn och unga i riskzon för utsatthet och kriminalitet. Den sekretesshandbok som togs fram av Liberalerna föregående mandatperiod har varit uppskattad och ökat kännedomen om de sekretessbrytande möjligheter som finns redan idag för socialtjänst och polis. Men det finns likväl juridiska begränsningar som endast ny lagstiftning kan förändra.

Det är angeläget att skolan kan samverka snabbare och effektivare med socialtjänsten och polisen. Erfarenheterna om lättare sekretessregler som funnits länge i Danmark är positiva. Sekretessen är det enskilt viktigaste hindret som både skola och polis anger som hinder för att nå fram med stöd till utsatta barn i tid. Utgångspunkten bör därför vara en generösare sekretesslagstiftning, med utgångspunkt i vad individen är betjänt av. Vi instämmer i att det också är angeläget att polisen informerar socialtjänsten om uppgifter som krävs för att kunna ingripa till barn och ungas skydd.

Det är dock viktigt att alltid ha med sig integritets- och förtroendeperspektivet i det fortsatta arbetet med att förändra nuvarande sekretessregler. De uppgifter som delas mellan myndigheter måste vara motiverade och får aldrig övergå till slentrianmässig delning av all information. Socialtjänsten är en vårdande myndighet och individer i behov av stöd och hjälp ska kunna känna sig trygga i att deras personliga förhållanden inte sprids. Övriga myndigheter är inte, och ska inte bli, rättsväsendets förlängda arm.

Särskilt uttalande av Andréa Hedin m.fl. (M)

Att offentlighets- och sekretesslagen föreslås få en ny generell sekretessbrytande bestämmelse är välkommet och kommer kunna göra stor skillnad för såväl det brottsförebyggande- som det brottsbekämpande arbetet. Möjligheten för myndigheter att enklare dela information med varandra kommer att effektivisera befintliga samverkansforum. Vi vill dock särskilt framhålla vikten av att de kommunala verksamheterna inte utvecklas till att bli matare av information till Polisen eller andra nationella myndigheter. Möjligheten till informationsspridning får inte bli ensidig och kommuner har också ofta återkommande behov av att ta del av sekretessbelagda uppgifter och bör ses som jämbördig som andra berörda myndigheter.

Utbildningsnämnden

Särskilt uttalande av Andréa Hedin m.fl. (M) och Claes Nyberg (C)

Se särskilt uttalande anfört av Andréa Hedin m.fl. (M) i socialnämnden.

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L)

Se särskilt uttalande anfört av Jan Jönsson (L) i socialnämnden